

บทคัดย่อ

หลังจากเหตุการณ์วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ปี 2540 สัดส่วนของรายได้ที่มาจาก nontraditional activities ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ได้เพิ่มขึ้น โดยรายได้ดังกล่าว ซึ่งมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ปี 2537 ถึง 2541 กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2546 ขณะที่รายได้ดอกเบี้ยกลับลดลง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างรายได้ค่าใช้จ่าย และโครงสร้างองค์กร ซึ่งมีผลกระทบให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปด้วย จากเดิมที่งานศึกษาส่วนใหญ่ได้ละเลยตัวแปร nontraditional activities ในการวัดประสิทธิภาพ รวมทั้งเน้นศึกษาประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดประเด็นที่น่าสนใจว่า nontraditional activities จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยหรือไม่ อย่างไร สำหรับธนาคารพาณิชย์ไทย 12 แห่ง ช่วงปี 2541-2546 และใช้วิธี Stochastic Frontier Analysis (SFA) ในการวัดประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการนำแนวคิดเกี่ยวกับ Hedonic Price Index มาประเมินผลผลิตของแต่ละธนาคาร ให้อยู่ในมาตรฐานคุณภาพเดียวกันก่อนที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพทั้ง 3 ด้านข้างต้น โดยแยกศึกษาเป็น 2 แบบจำลอง คือ แบบจำลองแรก รวมรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยเป็นตัวแปรผลผลิตตัวแปรหนึ่งด้วย ส่วนอีกแบบจำลอง ไม่รวมรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยเป็นตัวแปรผลผลิตในการคำนวณประสิทธิภาพการดำเนินงาน

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้จาก 2 แบบจำลอง (แบบจำลองที่รวมรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย กับแบบจำลองที่ไม่รวมรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยเป็นตัวแปรผลผลิต) พบว่า เมื่อรวมรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยดังกล่าวเข้าไปในสมการแล้ว ผลการศึกษาที่ได้ ชี้ให้เห็นว่า ธนาคารส่วนใหญ่มีค่าและค่าประสิทธิภาพในแต่ละด้านดีขึ้น โดยตลอดช่วงระยะเวลาที่ศึกษานั้น ธนาคารส่วนใหญ่มีค่าประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนดีขึ้น ส่วนประสิทธิภาพทางด้านรายได้ พบว่า ธนาคารที่มีผู้ถือหุ้นเป็นธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ ซึ่งได้เปรียบในการสร้างรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยนั้น มีค่าประสิทธิภาพทางด้านรายได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในช่วงปี 2544-2546 ซึ่งเป็นช่วงที่ธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยได้มากขึ้น สำหรับประสิทธิภาพทางด้านกำไรนั้น ธนาคารส่วนใหญ่มีค่าประสิทธิภาพทางด้านกำไรดีขึ้น ในช่วงปี 2544-2546 ซึ่งเป็นช่วงหลังของระยะเวลาที่ศึกษา เนื่องจากในช่วงดังกล่าว ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจได้บ้างแล้ว และหันมาสร้างรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยให้มากขึ้น ส่งผลให้ผลประกอบการของธนาคารส่วนใหญ่ดีขึ้นเรื่อย ๆ จึงทำให้ค่าประสิทธิภาพทางด้านกำไรของธนาคารส่วนใหญ่ในแบบจำลองที่รวมรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยเป็นตัวแปรผลผลิตดีขึ้น